

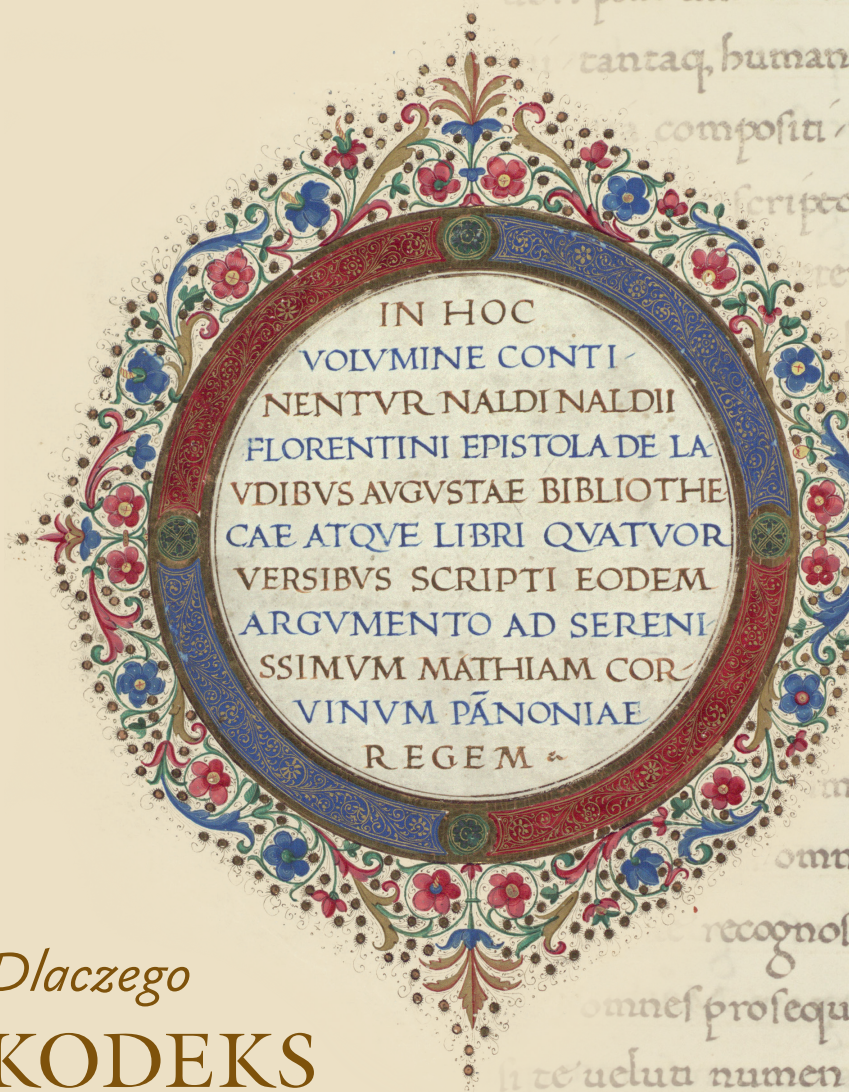
Książnica
Kopernikańska
w Toruniu

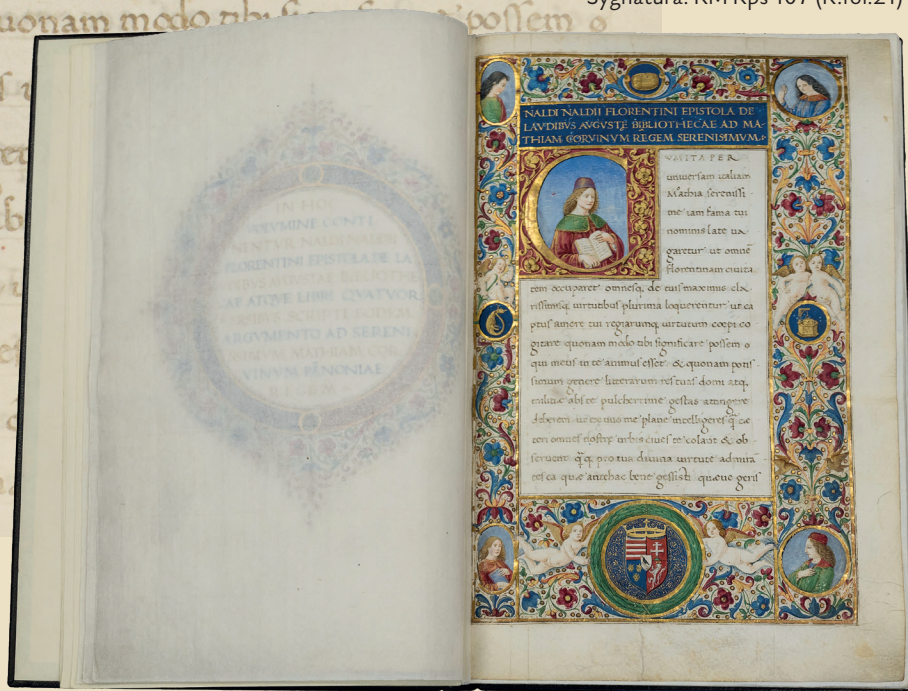

Urząd Marszałkowski
Województwa
Kujawsko-Pomorskiego
w Toruniu

Dlaczego
KODEKS
KORWINA
powinien pozostać
w Toruniu?

*Epistola de laudibus Augustae Bibliothecae atque
libri quatuor versibus scripti eodem argumento ad
serenissimum Mathiam Corvinum Panoniae regem.*

Z perspektywy światowej jest to najcenniejszy kodeks w kolekcji Książnicy Kopernikańskiej, a jednocześnie jeden z najważniejszych rękopisów piętnastowiecznych w zbiorach polskich, napisany między 1489 a 1490 r. przez Naldo Naldiego (*1439 – †1513), włoskiego humanistę, poetę i profesora Akademii Florenckiej.

Manuskrypt należy do grupy nielicznie zachowanych, słynnych corvinianów, czyli kodeksów iluminowanych należących niegdyś do biblioteki króla Węgier Macieja Korwina (*1443 – †1490). Dzieło jest poematem wychwalającym wspaniałą „Bibliotheca Corviniana” – bibliotekę króla. Zwiera ono opis zbiorów królewskich, wraz z katalogiem autorów, których dzieła znajdowały się w tej bibliotece.

Rękopis został spisany na 62 kartach pergaminowych. Tekst poematu autor podzielił na cztery księgi.

NALDI NALDII FLORENTINI DELAVDIBVS AVGV-
STAE BIBLIOTHECHAE LIBER PRIMVS AD MATHIAM
CORVINVM PANNONIAE REGEM SERENISSIMV

VMMIH I
CORVINVS
CELESTIE
SORTE CA
NENDVS
Sic ratione datus
cū sit rex maximorū

athiat regum: latalq̄ui ex ordine fati
rte regunt terras cum pace insignis & armis
lle sit atq. parem partes se prester in ambas

e dubitare facit quē prima exordia sumam

ut quod principium

isse putem. referam n

esset: & uictor qu

onmodo: sed duro s

nne prius memorem

ptandē. quantum t

tq. nouem musas qua

W księdze I przedstawia opis pomieszczeń zamkowych, gdzie był rozmieszczony księgozbiór.

W księdze II i III wymienia zgromadzone tam dzieła greckich i rzymskich autorów starożytnych, a w księdze IV teksty pisarzy chrześcijańskich.

Wartość manuskryptu podnoszą przepiękne iluminacje – dekoracje renesansowe, obejmujące m.in. protoekslibris królewski, wykonane przez jednego z wiodących ówczesnych malarzy książkowych w Italii – Attavante delli Attavanti (*1452 – †1525).

A rubus atq. magni uariis exculta nu
H. et loca nunc ubi certa manet sta
Omnibus ingenio qui iam nituere s
Ingenuasq. boni uitam excoluere
Scripsit quiq. suis docuere quid es
Cuiq. uiro. cultus uite quis honest
Quis modus in rebo. qd fas optare qui
Vita uis dect. ratio quid ubiq. re
Rebus in humanis melius putet at
Sancius ex cunctis homines ubi u

NALDI NALDII FLORENTINI I

DVS de laudibus Auguste bibliothec

Coruinū Pannonie Regem Sere

VADRATVS ME
leus in penetralibus
Existens camerae
testudine substinet
Incurua: paries quam cinxerat una
Decoeti lateris duriq. a robore saxi
Cui geminae lucem fundunt a fronte

Dlaczego manuskrypt powinien pozostać w zbiorach Książnicy Kopernikańskiej?

Rękopis w Toruniu znajduje się od XVI wieku.

Już w roku 1594, kiedy tworzone bibliotekę Gimnazjum Toruńskiego, ponad wszelką wątpliwość było w niej dzieło Naldiego, o czym świadczy wydanie go drukiem w toruńskiej oficynie drukarskiej Andreasa Coteniusa. Najważniejszym jednak świadectwem istotnej roli, jaką manuskrypt florenckiego humanisty odgrywał w Toruniu, jest zrewidowany przedruk poematu Naldiego, który wraz z obszernym komentarzem autorstwa rektora Toruńskiego Gimnazjum w latach 1706–1738, Petera Jaenichena, został zamieszczony w 3. tomie jednego z pierwszych periodyków naukowych na terenie Rzeczypospolitej – Meletemata Thoruniensia.

W przypadku toruńskiego manuskryptu prawdopodobną proveniencją jest pozyskanie rękopisu przez jednego z toruńskich patrycjuszów – patronów biblioteki gimnazjalnej na rynku antykwarycznym Italii lub Niemiec i podarowanie go do zbiorów biblioteki.

Kodeks ten, wchodząc w skład spuścizny po bibliotece Gimnazjum Akademickiego w Toruniu, **stanowi nierozdzielny i niepodzielny zasób, stanowiący dziedzictwo regionalne związane z Toruniem, regionem i historią Polski.** Książnica Kopernikańska jako spadkobierczyni wielowiekowej tradycji kolekcjonowania i gromadzenia zbiorów w Toruniu i regionie pieczołowicie chroni dziedzictwo narodowe, aby zachować je dla przyszłych pokoleń.

